

D E C I Z I E

24 decembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul: Valeriu Doagă

Judecătorii: Ala Cobăneanu, Vera Macinskaia

Maria Ghervas și Sveatoslav Moldovan

examinând recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Băncilă Gheorghe și avocatul Roman Crivenco împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea stabilirii, calculării, achitării pensiei conform art. 56¹ Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat și eliberarea legitimației de pensionar cu efectuarea înscrierilor corespunzătoare, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2014, prin care s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărîrea primei instanțe

c o n s t a t ă

Prin mandatul nr. 0416479 din 28 ianuarie 2014 avocatul Roman Crivenco a fost împuternicit de Băncilă Gheorghe să-i reprezinte interesele în instanțele de judecată, cu dreptul de a semna și depune cererea, de a majora sau reduce cuantumul pretențiilor, de a ataca hotărîrea judecătorească etc. (f.d. 2).

La 03 februarie 2014 Băncilă Gheorghe și avocatul Roman Crivenco au depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea stabilirii, calculării și achitării pensiei și eliberării legitimației de pensionar cu efectuarea înscrierilor corespunzătoare (f.d.3-6).

În motivarea cererii de chemare în judecată Băncilă Gheorghe și avocatul Roman Crivenco au indicat că reclamantul este născut la 16 august 1943 și începînd cu 28 decembrie 1982 beneficiază de pensie pentru vechime în muncă ca artist în ansamblul profesionist de dans “Joc”.

Băncilă Gheorghe s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere pentru calcularea pensiei în baza art. 56¹ Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, însă i s-a refuzat pe motiv că confirmă stagiul ca artist din ansamblurile profesioniste de dansuri de doar 17 ani 2 luni și 18 zile și nu poate beneficia de pensie ca angajat din domeniul culturii.

Consideră refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale ilegal și neîntemeiat ce încalcă drepturile reclamantului.

Reclamantul a activat în ansamblul profesionist de dansuri “Joc” de la 10 septembrie 1962 pînă la 01 noiembrie 1962.

De la 17 noiembrie 1962 pînă la 01 noiembrie 1965 s-a aflat în serviciul militar și de la 04 martie 1966 pînă la 09 decembrie 1982 a activat din nou în ansamblul profesionist de dansuri “Joc”.

Conform pct. 8 Regulamentul cu privire la modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 417 din 03 mai 2000, în stagiul de cotizare se includ următoarele perioade necontributive realizate înainte de 01 ianuarie 1999: perioada serviciului militar sau alt serviciu asimilat acestuia.

Consideră că reclamantul a realizat un stagiu de 20 ani și 3 luni fiind calculată perioada în care a activat în ansamblul profesionist de dansuri “Joc” și serviciul militar și cade sub incidența art. 56¹ Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Cer Băncilă Gheorghe și avocatul Roman Crivenco obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a stabili, calcula și achita pensia reclamantului conform art. 56¹ Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat eliberând legitimația de pensionar cu efectuarea înscrierilor corespunzătoare

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 12 mai 2014 a fost admisă acțiunea lui Băncilă Gheorghe.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să stabilească, calculeze și achite pensia lui Băncilă Gheorghe conform art. 56¹ Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să elibereze lui Băncilă Gheorghe legitimația de pensionar cu înscrierile corespunzătoare (f.d.33, 35-38).

La 13 mai 2014 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel nemotivat, iar la 04 iunie 2014 apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe (f.d.40, 46-48).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 25 septembrie 2014 a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a menținut hotărârea primei instanțe (f.d.64-70).

La 30 octombrie 2014 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2014, cerând admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că prima instanță și instanța de apel au interpretat eronat norma de drept materială.

Articolul 56¹ Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat reglementează stagiul special de cotizare minim necesar în care nu se include perioada efectuării serviciului militar, ultima fiind calculată pentru stagiul total de cotizare pentru obținerea pensiei pentru limita de vârstă.

Situația analogică se aplică și la calcularea vechimii în muncă a funcționarilor publici, judecătorilor etc.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin încheierea Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 17 decembrie 2014 recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a fost considerat admisibil fără a prejudicia fondul cauzei.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat în limitele invocate pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este depus în termen, întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2014 și hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 12 mai 2014 și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei la 06 octombrie 2014 (f.d. 71).

Astfel, recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale la 30 octombrie 2014 se consideră depus în termen.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Din actele pricinii rezultă că Băncilă Gheorghe s-a născut la 16 august 1943 (f.d.7).

La 10 septembrie 1962 prin ordinul nr. 475-c Băncilă Gheorghe a fost angajat artist al baletului în ansamblul profesionist de dansuri “Joc” (f.d. 8).

La 01 noiembrie 1962 prin ordinul nr. 587-c Băncilă Gheorghe a fost eliberat din funcția de artist al baletului în ansamblul profesionist de dansuri “Joc” în legătură cu înrolarea în serviciul militar (f.d. 8-8 verso).

Din certificatul Centrului militar al municipiului Chișinău al Ministerului Apărării nr. 255 din 26 decembrie 2011 rezultă că de la 17 noiembrie 1962 până la 01 noiembrie 1965 Băncilă Gheorghe a îndeplinit serviciul militar în forțele armate ale URSS (f.d. 9).

La 04 martie 1966 prin ordinul nr. 111-c Băncilă Gheorghe a fost angajat în funcția de artist al baletului în ansamblul profesionist de dansuri “Joc” (f.d. 8 verso).

La 09 decembrie 1982 prin ordinul nr. 450-c Băncilă Gheorghe a fost eliberat din funcția de artist al baletului în ansamblul profesionist de dansuri “Joc” în legătură cu ieșirea la pensie (f.d. 8 verso).

Din legitimația seria CN nr. 123874 eliberată la 26 mai 2011 rezultă că Băncilă Gheorghe beneficiază de pensie pentru limită de vîrstă (f.d. 7).

La 01 noiembrie 2013 Băncilă Gheorghe s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere privind calcularea pensiei în baza art. 56¹ Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat (f.d. 10-12).

Casa Națională de Asigurări Sociale prin răspunsul nr. II-03/04-9546 din 29 noiembrie 2013 a respins cerințele înaintate de Băncilă Gheorghe (f.d. 14).

La 03 februarie 2014 Băncilă Gheorghe și avocatul Roman Crivenco au depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea stabilirii, calculării și achitării pensiei (f.d.3-6).

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 12 mai 2014 a fost admisă integral acțiunea lui Băncilă Gheorghe (f.d.33, 35-38).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 25 septembrie 2014 a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a menținut hotărârea primei instanțe (f.d.64-70).

În motivarea soluțiilor prima instanță și instanța de apel au indicat că reclamantul cade sub incidența art. 56¹ Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, deoarece a realizat un stagiu de 20 ani și 3 luni fiind calculată perioada în care a activat în ansamblul profesionist de dansuri “Joc” și serviciul militar efectuat, care se include la calcularea stagiului de cotizare.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că prima instanță și instanța de apel au aplicat greșit normele de drept material și au apreciat arbitrar probele administrate.

Din actele pricinii rezultă că Băncilă Gheorghe de la 10 septembrie 1962 până la 01 noiembrie 1962 și de la 04 martie 1966 până la 09 decembrie 1982 a fost angajat în calitate de artist în ansamblu profesionist de dansuri “Joc” (f.d. 8).

Băncilă Gheorghe născut la 16 august 1943 este pensionar pentru vechime în muncă de la 28 decembrie 1982.

Conform art. 11 alin. (1) Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, în cazul în care asiguratul îndeplinește condițiile pentru obținerea mai multor categorii de pensii, el poate opta pentru o singură categorie.

Conform art. 27 Legea cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice nr. 1421 din 31 octombrie 2002, personalul artistic și de creație din teatre, circuri și organizații concertistice are dreptul la pensie conform Legii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Prin pct. 1 al Hotărârii Guvernului nr. 718 din 22 septembrie 2011 privind aprobarea listei funcțiilor conform căroră se oferă dreptul la pensie unor categorii de angajați din domeniul culturii, în temeiul articolului 56¹ din Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.42-44, art.247), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul a aprobat lista funcțiilor conform căroră se oferă dreptul la pensie, în condițiile încetării activității în funcție, următoarelor categorii de angajați din instituțiile de cultură și artă naționale de stat și municipale, după cum urmează: 1) cu un stagiu de cotizare de cel puțin 20 de ani: artiști de balet: artist de balet, solist balet, balerin, dansator; artiști ai ansamblurilor profesioniste de dansuri: artist de balet al ansamblurilor de dansuri populare, solist, dansator;

Conform art. 56¹ alin. (1) lit a) și alin. (2) Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, se acordă pensie, în condițiile încetării activității în funcția respectivă, unor categorii de angajați din instituțiile de cultură și artă naționale de stat și municipale:

a) artiștilor de balet, artiștilor din ansamblurile profesioniste de dansuri, dacă au realizat un stagiu de cotizare de cel puțin 20 de ani, atât bărbații, cât și femeile;

Modul de calculare a stagiului de cotizare pentru categoriile de asigurați indicate la alin.(1) și Lista funcțiilor conform căroră se oferă dreptul la pensie în condițiile prezentului articol se determină de Guvern.

Conform pct. 24 Regulamentul cu privire la modul de confirmare a vechimii în muncă pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 821 din 15

decembrie 1992, vechimea în muncă specială, care dă dreptul la pensie pentru vechime în muncă anumitor categorii de artiști ai teatrelor și ai altor întreprinderi și colective teatrale sînt confirmate de carnetul de muncă. În cazurile cînd în carnetul de muncă al persoanei lipsesc informații necesare referitoare la denumirea profesiei (funcției) și genul de activitate, vechimea în muncă specială se confirmă pe baza unor documente suplimentare ce conțin această informație.

Din normele legale citate rezultă că persoana care a atins limita de vîrstă de pensionare poate să beneficieze de acest tip de pensie dacă a realizat un stagiu de cotizare de cel puțin 20 de ani în funcțiile specificate din domeniul culturii.

Băncilă Gheorghe confirmă stagiu ca artist al baletului în ansamblul profesionist de dansuri “Joc” de 17 ani 2 luni și 18 zile (de la 10 septembrie 1962 pînă la 01 noiembrie 1962 și de la 04 martie 1966 pînă la 09 decembrie 1982) și nu poate beneficia de pensie ca angajat din domeniul culturii conform art. 56¹ alin. (1) lit. a) Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Argumentele lui Băncilă Gheorghe că activînd artist al baletului în ansamblul profesionist de dansuri “Joc” cade sub incidența art. 56¹ Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, deoarece a realizat un stagiu de 20 ani și 3 luni fiind calculată și perioada serviciului militar nu pot fi reținute din următoarele motive.

Regulamentul cu privire la modul de confirmare a vechimii în muncă pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 821 din 15 decembrie 1992 în pct. 24 prevede că vechimea în muncă specială, care dă dreptul la pensie pentru vechime în muncă anumitor categorii de artiști ai teatrelor și ai altor întreprinderi și colective teatrale se confirmată de carnetul de muncă.

Conform art. 5 Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, în sistemul public, stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive.

Perioadele necontributive ale asiguratului asimilate stagiului de cotizare sînt:

a) perioada de îndeplinire a serviciului militar în termen sau cu termen redus;

a¹) perioada de îndeplinire a serviciului militar prin contract sau a altui serviciu asimilat acestuia, dacă nu este posibilă stabilirea pensiei în condițiile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993;

b) perioada de îngrijire a unui copil pînă la vîrsta de 3 ani de către unul din părinți sau de tutore în caz de deces al ambilor părinți;

c) perioada în care asiguratul a beneficiat de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, de ajutor de șomaj, de alocație pentru integrare sau reintegrare profesională.

Conform art. 50 Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, în afară de perioadele specificate la art.5, în stagiul de cotizare se includ perioadele în care s-au desfășurat următoarele activități pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi:

a) activitatea în calitate de membru de colhoz, indiferent de caracterul și de durata programului de muncă. La calcularea vechimii în muncă în colhoz din perioada posterioară anului 1965, în cazul în care membrul de colhoz, nemotivat, nu a îndeplinit minimul stabilit, se ia în calcul perioada de prestare efectivă a activității;

b) activitatea de creație a membrilor uniunilor de creație confirmată de către secretariatele consiliilor de administrație ale uniunilor respective;

c) activitatea în calitate de slujitor și lucrător al cultelor, începînd cu 1 aprilie 1992;

d) îngrijirea unui invalid de gradul I, a unui copil invalid sub vîrsta de 16 ani sau a unei persoane care a depășit vîrsta de 75 de ani;

e) studiul în instituțiile de învățămînt superior de zi;

f) serviciul militar sau alt serviciu asimilat acestuia.

Modalitatea de includere în stagiul de cotizare a perioadelor indicate la alin.(1) lit.d)–f) se stabilește de către Guvern.

Așadar, legiuitorul a prevăzut că serviciul militar sau alt serviciu asimilat acestuia ca perioadă necontributivă a asiguratului se include în stagiul de cotizare necesar obținerii dreptului la pensie pentru limită de vîrstă, însă nu și în calculul vechimii în muncă specială.

Persoana poate să beneficieze de acest tip de pensie numai în cazul dacă a realizat un stagiul de cotizare special de cel puțin 20 de ani în funcțiile specificate din domeniul culturii, fiind o normă juridică aplicabilă în exclusivitate unor categorii de raporturi sociale sau subiecte strict determinate prin derogare de la regula generală.

Or, conform art. 6 alin. (1) – (3) și alin. (5) – (7) Legea privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001, în dependență de caracterul normelor cuprinse, actele legislative se împart în acte legislative generale, speciale și de excepție.

Actul legislativ general cuprinde norme juridice aplicabile tuturor raporturilor sociale sau subiectelor de drept ori unor anumite categorii de raporturi sau de subiecte, fără a-și pierde caracterul de generalitate.

Actul legislativ special cuprinde norme juridice aplicabile în exclusivitate unor categorii de raporturi sociale sau subiecte strict determinate prin derogare de la regula generală. În caz de divergență între o normă a actului legislativ general și o normă a actului legislativ special cu aceeași forță juridică, se aplică norma actului legislativ special.

În clauza de adoptare a actului legislativ se indică apartenența acestuia la categoria de acte legislative speciale sau excepționale.

Actele legislative sînt subordonate ierarhic. Actul legislativ ierarhic superior poate modifica, completa sau abroga un act legislativ inferior. În cazul modificării sau completării exprese a actului inferior, modificarea sau completarea are aceeași forță juridică ca și actul modificat sau completat.

În cazul în care între două acte legislative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme ce promovează soluții diferite asupra aceluiași obiect al reglementării, se aplică prevederile actului posterior.

Băncilă Gheorghe nu întrunește condițiile necesare reglementate de legea specială, deoarece nu a realizat un stagiul de cotizare special de cel puțin 20 de ani și nu-i poate fi calculată pensia conform art. 56¹ Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat urmînd a-i fi calculată pensia conform prevederilor actului legislativ general.

Prima instanță și instanța de apel nu au motivat în hotărîrile contestate din care cauză derogă de aceste prevederi imperative ale legii și neîntemeiat au concluzionat că în stagiul special care acordă persoanei dreptul la pensie pentru vechimea în muncă se include și perioada serviciului militar.

Astfel, din considerentele menționate și avînd în vedere că circumstanțele pricinii au fost constatate de prima instanță și instanța de apel, însă normele de drept material au fost aplicate eronat și probele apreciate arbitrar, că nu este necesară

verificarea suplimentară de dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă hotărâre de respingere integrală a acțiunii lui Băncilă Gheorghe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), art. 445 alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2014 și hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 12 mai 2014, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Băncilă Gheorghe și avocatul Roman Crivenco împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea stabilirii, calculării, achitării pensiei conform art. 56¹ Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat și eliberarea legitimației de pensionar cu efectuarea înscrierilor corespunzătoare și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se respinge integral cererea de chemare în judecată depusă de Băncilă Gheorghe și avocatul Roman Crivenco împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea stabilirii, calculării, achitării pensiei și eliberarea legitimației de pensionar cu efectuarea înscrierilor corespunzătoare.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul:

Valeriu Doagă

Judecătorii:

Ala Cobăneanu

Vera Macinskaia

Maria Ghervas

Sveatoslav Moldovan